

Декан Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, на основу члана 53. и 73. Статута Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, и члана 15. став 3. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу, донео је 22.07.2019. године

РЕШЕЊЕ

Ставља се на увид јавности урађена Докторска дисертација и Извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидаткиње Сање Голијанин, студента докторских академских студија, под насловом:

„Судска контрола аката државне управе“

објављивањем на Сајту и у Библиотеци Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, а Извештај Комисије и на Сајту Универзитета у Крагујевцу, у трајању од 30 дана.

Образложење

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидаткиње Сање Голијанин, образована Одлуком Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, Број: IV-02-623/5 од 19.07.2019. године, доставила је Факултету Извештај о оцени урађене Дисертације (Број: 2580 од 17.07.2019. године). Уз Извештај, Комисија је доставила и примерак урађене докторске дисертације.

Сагласно члану 40. став 8. Закона о високом образовању („СГ РС“ бр. 88/17...73/18) члана 46. Статута Универзитета у Крагујевцу и члана 53. Статута Факултета, члан 15. став 2. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта (2017) и Правилника о изменама и допунама Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу (2018), по добијеном позитивном мишљењу надлежних органа Универзитета у Крагујевцу, Факултет ставља на увид јавности достављени Извештај.

Имајући у виду наведено, донео сам решење како гласи у диспозитиву.

Решење доставити:

- Сајт и Библиотека,
- Универзитет у Крагујевцу,
- Архива.

ДЕКАН

Проф. др Драган Вујисић

ПРИМЉЕНО: 17-7-2019			
Орг. јед.	Број	Прияг	Вредности
08	2580		

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Извештај Комисије о оцени урађене докторске дисертације под називом „Судска контрола аката државне управе“ кандидата Сање Голијанин

Одлуком Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, број IV-02-580 /21 од 10. јула 2019. године формирана је Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације под називом „Судска контрола аката државне управе“, кандидата Сање Голијанин, у саставу: др Зоран Лончар, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Новом Саду, ужа јавноправна научна област, председник Комисије; др Горан Марковић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву, ужа научна област Уставно право, члан Комисије и др Александар Мартиновић, доцент Правног факултета Универзитета у Новом Саду, ужа јавноправна научна област, члан Комисије.

На основу прегледа и анализе урађене докторске дисертације, Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

I ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Основни биографски подаци

Сања Голијанин је рођена 20. септембра 1979. године у Сарајеву. Са одличним успехом завршила је основну школу и Гимназију у Вишеграду. Основне студије права завршила је на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву 2003. године, са просечном оценом 8,80. На Правном факултету Универзитета у Београду, завршила је мастер студије јавноправног смера, управноправни подмодул, са просечном оценом 9,50. Мастер рад под називом „Омбудсман“ одбранила је 18. фебруара 2008. године.

Докторске академске студије на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу, ужа јавноправна и теоријскоправна научна област, уписала је школске 2009/2010. године. На докторским студијама положила је све предвиђене испите са просечном оценом 9,80 и извршила остале обавезе предвиђене студијским програмом.

Одлуком Стручног већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, бр. 249/14 од 08. маја 2013. године, одобрена јој је израда докторске дисертације на тему „Судска контрола аката државне управе“, под менторством проф. др Зорана Јовановића. Због проширења породице и одређених здравствених проблема, кандидату је, на лични захтев, одлукама Наставно-научног већа Правног

факултета у Крагујевцу бр. 1455/7.1.1 од 04. маја 2016. године, бр. 1480/7 од 15. маја 2017. године и бр. 4945/14.6.1 од 25. децембра 2018. године продужен рок за одбрану докторске дисертације.

Од 01. јуна 2005. године, запослена је као асистент на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву на предметима Управно право-материјални део и Управно право-процесни део. Године 2008. бирана је, а 2014. реизабрана у звање вишег асистента на поменутиим предметима. Изводила је вежбе и на предметима Теорија права и Правно нормирање.

Учествовала је и у раду Правне клинике „Правда за дјецу“, која је одржана на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву 2017. и 2018. године. Била је полазник XIII Зимске школе европског права одржане на Златибору од 20. до 25. фебруара 2012. године, у организацији Удружења за европско право. Била је учесник Семинара „Практична примена Закона о управним споровима“, који је у организацији ЈП Службени гласник Републике Србије и Правног факултета Универзитета у Београду одржан у децембру 2011. године у Београду, те Семинара “Нове методологије учења”, посвећеног Болоњским принципима, који је у организацији Универзитета у Источном Сарајеву одржан 2007. године.

Била је члан Уређивачког одбора Зборника радова са међународног научног скупа *”Начела и вриједности правног система - норма и пракса”*, који је у организацији Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву одржан 2011. године, на Палама.

У професионалном раду служи се енглеским и руским језиком.

Удата је и мајка двоје деце.

2. Научно-истраживачки рад кандидата

Кандидат Сања Голијанин учествује или је учествовала на следећим научно-истраживачким пројектима:

- *Конституционализација Босне и Херцеговине*, пројекат одобрен и суфинансиран од стране Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске (2019. године);

- *Превенција сексуалног и родно заснованог узнемиравања на универзитетима у Босни и Херцеговини*, пројекат у организацији Атлантске иницијативе, уз подршку Амбасаде Савезне Републике Немачке у Сарајеву (2017. и 2018. године).

У свом досадашњем научно-истраживачком раду, кандидат Сања Голијанин је учествовала на следећим научним и стручним скуповима:

- *Владавина права и правна држава у региону*, Међународни научни скуп, Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, октобар 2013. године;

- *„Varno in zdravo delovno okolje“*, међународна конференција која је у организацији Универзитета у Приморју (*Univerza na Primorskem*) из Копра одржана 21–22. маја 2012. године у Порторожу, Словенија;

- *Права дјетета и равноправност полова – између нормативног и стварног*, Међународни научни скуп, Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале, 29. јуни 2012. године;

- *Начела и вриједности правног система-норма и пракса* - Међународни научни скуп, Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале, 29. октобар 2011. године;

- *Актуелност и значај људских права и слобода* - Научни скуп са међународним учешћем, Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале, 29. и 30. октобар 2010. године;

- Конференција академске заједнице БиХ, посвећена „Болоњским принципима“, Сарајево, 15. јуни 2010. године.

Сања Голијанин је написала и објавила следеће радове:

- „Уставносудска контрола управе путем уставне жалбе са освртом на правни систем Босне и Херцеговине“, рад прихваћен за објављивање у часопису *Гласник права*, Правни факултет у Крагујевцу, у бр. 1 за 2019. годину; **М 54**

- „Недозвољене радње у управном поступку и њихово санкционисање“, у: *Не насиљу-јединствен друштвени одговор*, Зборник радова са међународне конференције Друштвене девијације, Центар модерних знања, гл. уредник: Небојша Мацановић, Бања Лука, 2018., стр. 473-479 [COBISS.RS-ID 7386904]; **М 31**

- Organization of state administration in Bosnia and Herzegovina, *Public Law in Bosnia and Herzegovina: Trends and Challenges*, The European Public Law Series, Vol. CXV, European Public Law Organization, Athens, 2015., pp. 305-321 [ISSN: 2308-8648 ISBN 978-618-81949-0-8]; **М 14**

- „Начело ефикасности у управном поступку“, у: *Начела и вриједности правног система – норма и пракса*, Зборник радова са међународног научног скупа, Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, уредник: Горан Марковић, Источно Сарајево, 2012, стр. 472-481 [COBISS.BH-ID 2920472]; **М 31**

- „Предмет управног спора у правном систему Босне и Херцеговине“, *Зборник радова Правног факултета у Нишу* бр. 58/2011, стр. 177-186 [COBISS.SR-ID 514964668]; **М 52**

- „Правна заштита грађана у случају „ћутања управе“, *Годишњак Правног факултета у Источном Сарајеву* бр. 1/2011, стр. 65-84 [COBISS.BH-ID 18526982]; **М 61**

- „Republika Srpska“, у: *Država, politika i društvo u Bosni i Hercegovini: analiza postdejtonskog političkog sistema*, Zbornik radova, Sarajevo, University Press-Magistrat, 2011, str. 437-458 [COBISS.BH-ID 191 78758]; **М 61**

- „Судска заштита уставних слобода и права повријеђених појединачним актима или радњама“, у: *Актуелност и значај људских права и слобода*, Зборник радова са научног скупа са међународним учешћем, Правни факултет у Источном Сарајеву, уредник: Горан Марковић, Источно Сарајево, 2011, стр. 395-407 [COBISS.BH-ID 2058776]; **М 31**

- „Управни спор пуне јурисдикције у законодавству Републике Српске“, *Зборник радова Правног факултета у Источном Сарајеву* бр. 5/2009, Пале, 2009, стр. 295-306 [COBISS.BH-ID 1282584]; **М 61**

- „Republika Srpska“, у: *Uvod u politički sistem Bosne i Hercegovine-izabrani aspekti*, Sarajevski otvoreni centar i Fondacija „Konrad Adenauer“, urednici: Saša Gavrić, Damir Banović i Christina Krause, Sarajevo, 2009, str. 392-418 [COBISS.BH-ID 17337862]; **М 61**

- „Начело обавезности судских пресуда донесених у управном спору“, *Зборник Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву* бр. 4/2008, Источно Сарајево, 2008, стр. 295-308 [COBISS.BH-ID 874776]; М 61

II ОЦЕНА РАДА У СКЛАДУ СА КРИТЕРИЈУМИМА ПРАВИЛНИКА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ О ПРИЈАВИ, ИЗРАДИ И ОДБРАНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ, ОДНОСНО ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА (чл. 14. ст. 10)

1. Опис докторске дисертације

Докторска дисертација „Судска контрола аката државне управе“ кандидата Сање Голијанин има 307 страна (формат А4, маргине 2,5 cm, фонт *Times New Roman* 12 (фусноте 10), проред 1.5 (фусноте 1)), од чега су: насловна страна и идентификациона страница – 2 стране; садржај – 3 стране; текст – 282 стране; литература – 20 страна (178 библиографских јединица; 73 правна извора и 21 судска одлука).

Структуру рада чине следеће целине:

УВОД

1. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА
2. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА
3. НАУЧНА И ДРУШТВЕНА ОПРАВДАНОСТ ИСТРАЖИВАЊА

Део први

КОНТРОЛА И АКТИ УПРАВЕ

Глава прва

КОНТРОЛА УПРАВЕ

1. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ КОНТРОЛЕ УПРАВЕ

2. ВРСТЕ КОНТРОЛЕ УПРАВЕ

2.1. Правна контрола управе

2.1.1. Управна контрола управе

2.1.2. Судска контрола управе

Глава друга

АКТИ УПРАВЕ

1. ПОЈАМ УПРАВЕ

2. ОПШТИ ПОГЛЕД НА НАСТАНАК И РАЗВОЈ УПРАВЕ

2.1. Развој управе на просторима Босне и Херцеговине до 1918. године

3. ОРГАНИЗАЦИЈА УПРАВЕ

- 3.1. Организација државне управе и судске контроле на просторима бивше СФРЈ
 - 3.1.1. Државна управа и судска контрола у периоду од 1918. до 1945. године
 - 3.1.2. Државна управа и судска контрола у периоду од 1945. до 1991. године
- 3.2. Организација државне управе и судска контрола у Босни и Херцеговини и Републици Србији
 - 3.2.1. Државно уређење Босне и Херцеговине
 - 3.2.2. Основе правног положаја органа државне управе
 - 3.2.3. Појам и обиљежја органа државне управе
 - 3.2.4. Организација државне управе
 - 3.2.4.1. *Органи управе*
 - 3.2.4.2. *Управне организације*

4. ДЈЕЛАТНОСТ ДРЖАВНЕ УПРАВЕ

5. АКТИ ДРЖАВНЕ УПРАВЕ

- 5.1. Уводне напомене
- 5.2. Правни акти управе
 - 5.2.1. Општи правни акти државне управе
 - 5.2.1.1. *Појам и обиљежја*
 - 5.2.1.2. *Врсте и садржина управних прописа*
 - 5.2.2. Појединачни правни акти (државне) управе
 - 5.2.2.1. *Појам, обиљежја и врсте појединачних правних аката*
 - 5.2.2.1.1. *Управни акт*
 - 5.2.2.1.2. *Однос управног акта и управних прописа*
 - 5.2.2.1.3. *Управни уговор*
- 5.3. Материјални акти управе

6. КРИТЕРИЈУМИ СУДСКЕ КОНТРОЛЕ АКТА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ

- 6.1. Контрола уставности и/или законитости
 - 6.1.1. Врсте незаконитости аката управе
- 6.2. Контрола цјелисходности аката управе
- 6.3. Уставносудска контрола путем уставне жалбе

Део други

СУДСКА КОНТРОЛА АКТА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ У УПОРЕДНОМ ПРАВУ

Глава I

1. УВОДНА РАЗМАТРАЊА

2. СУДСКА КОНТРОЛА АКТА УПРАВЕ У ФРАНЦУСКОЈ

- 2.1. Развој судске контроле управе
- 2.2. Организација и надлежност управног судства
 - 2.2.1. Судска контрола законитости аката управе
- 2.3. Управни спор (contentieux administratif)
 - 2.3.2. Карактеристике управног спора

3. СУДСКА КОНТРОЛА АКТА УПРАВЕ У ЊЕМАЧКОЈ

- 3.1. Развој судске контроле управе
- 3.2. Контрола законитости аката управе
 - 3.2.1. Организација и надлежност управног судства
 - 3.2.2. Управни спор (Verwaltungsstreitsache)

- 3.3. Контрола уставности аката управе
 - 3.3.1. Организација и надлежност Савезног уставног суда
 - 3.3.2. Уставносудска контрола аката управе

4. СУДСКА КОНТРОЛА АКАТА УПРАВЕ У АУСТРИЈИ

- 4.1. Развој судске контроле управе
- 4.2. Контрола законитости аката управе
 - 4.2.1. Организација и надлежност управног судства
 - 4.2.2. Управни спор
- 4.3. Контрола уставности аката управе
 - 4.3.1. Организација и надлежност аустријског Уставног суда
 - 4.3.2. Уставносудска контрола управе

5. СУДСКА КОНТРОЛА УПРАВЕ У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА.

- 5.1. Редовни судови и административни трибунали
- 5.2. Судска контрола аката управе у САД

Глава II

СУДСКА КОНТРОЛА АКАТА УПРАВЕ У ДРЖАВАМА_НАСТАЛИМ НА ПРОСТОРУ СФРЈ

- 1. Развој и организација судске контроле аката управе у републикама бивше СФРЈ
- 2. Република Словенија
- 3. Република Хрватска
- 4. Република Сјеверна Македонија
- 5. Република Црна Гора
- 6. Босна и Херцеговина
 - 6.1. Судски систем Босне и Херцеговине
 - 6.2. Управносудска контрола аката управе
 - 6.3. Уставносудска контрола аката управе

Део трећи

СУДСКА КОНТРОЛА АКАТА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ У СРБИЈИ

Глава I

СУДСКА КОНТРОЛА ПРАВНИХ АКАТА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ

- 1. Историјски развитак система судске контроле управе у Србији
- 2. Судска контрола општих правних аката управе
 - 2.1. Уставно судство у Србији
 - 2.2. Надлежности Уставног суда
 - 2.3. Контрола уставности и законитости општих правних аката управе
 - 2.4. Контрола уставности појединачних аката управе путем уставне жалбе
- 3. Судска контрола појединачних правних аката управе (управни спор)

Глава II

СУДСКА КОНТРОЛА МАТЕРИЈАЛНИХ АКАТА УПРАВЕ

- 1. Појам и класификација материјалних аката управе (управних радњи)
- 2. Судска контрола управних радњи

ЗАКЉУЧАК

Библиографија

Докторска дисертација садржи увод, три дела, закључак и библиографију.

У **Уводу**, кандидат излаже предмет и циљ истраживања, методологију истраживања, те научну и друштвену оправданост истраживања. Кандидат истиче да је, поред управног спора, као облика судске контроле законитости аката државне управе, потребно сагледати и друге видове правне заштите грађана од незаконитог и/или неуставног деловања управе. Следствено томе, судска контрола аката државне управе посматрана је са ширег аспекта, тј. поред управносудске контроле обухваћена је и уставносудска контрола аката државне управе.

Први део докторске дисертације подељен је у две главе. У првој глави, дата је дефиниција контроле и наглашен значај контроле управе. Кандидат, у кратким цртама, излаже врсте контроле управе те основне карактеристике правне контроле управе. С намером да пружи својеврсни увод за даљу научну анализу појединих института из области истраживања, кандидат даје приказ облика правне контроле управе, при чему је акценат на судској контроли управе као облику спољне правне контроле управе. У другој глави, кандидат указује на два основна поимања управе: функционално и органско те се приклања, за потребе рада, органском схватању појма управе као схватању које се своди на органе и организације државне управе који су као такви одређени позитивним прописима конкретне државе. У том смислу, приказана је организациона структура државне управе у Босни и Херцеговини и Републици Србији. А како је изучавање државне управе са правног аспекта непосредно везано за државу, њену организацију и њене делатности, сагледавање овог питања није било могуће без претходне анализе специфичног државног уређења Босне и Херцеговине. Закључује се да је направљен значајан напредак у организационој реформи управе, али да у Босни и Херцеговини нису испуњени, у потпуности, сви захтеви за трансформацијом у складу са европским стандардима. Одатле произлази потреба за даљим прилагођавањем организационе структуре управе савременим условима и перспективи развоја Босне и Херцеговине. У овом делу рада, прецизирани су и акти државне управе који могу бити предмет судске контроле, као што су општи правни акти (управни прописи) и појединачни правни акти (управни акт и управни уговор), као и материјални акти управе, и изложени критеријуми судске контроле аката државне управе. Посебна пажња посвећена је управном акту, као својственом облику правног деловања државне управе, и управном уговору. Кандидат анализира теоријске ставове по питању појма и обележја наведених врста појединачних правних аката управе и наводи да су они представљали полазну основу многим законодавцима приликом њиховог законског уређења. У већини анализираних законодавстава, судска контрола законитости управних аката и управних уговора врши се у управном спору од стране посебних управних судова. Закључује се да у појединим правним системима, предмет управног спора могу бити и општи акти управе јер се признаје могућност да права и правни интереси појединаца могу бити непосредно повређени доношењем управног прописа. Нарочита пажња посвећена је уставној жалби која је уведена у правне системе држава са успостављеним уставним судством, а која представља облик уставносудске контроле управе када је поднесена против појединачних аката или радњи управе.

Предмет **другог дела** рада јесте судска контрола аката управе у одабраним правним системима. Тако, у првој глави кандидат даје преглед најважнијих питања судске контроле аката управе у државама које су главне представнице европско-континенталног и англосаксонског система: Француској, Немачкој, Сједињеним Америчким Државама, као и Аустрији. Изложене су основне карактеристике управносудске и уставносудске контроле аката управе. Анализирана је организација и надлежност судова, уз осврт на развојни аспект судске контроле управе. Посебна пажња посвећена је питањима које кандидат сматра одлучујућим за оцену квалитета судске контроле управе, као што су: могућност приступа суду, предмет контроле, обим и интензитет судских овлашћења и дејство судских одлука. Закључује се да је контрола законитости аката управе од стране посебних управних судова у непосредној корелацији са ширином предмета контроле и обимом судских овлашћења. У другој глави, анализирана је управносудска и уставносудска контрола управе у државама формираним на територији бивше СФРЈ: Словенији, Хрватској, Северној Македонији, Црној Гори и Босни и Херцеговини. С обзиром на чињеницу да правни системи држава бивше СФРЈ почивају на заједничкој правној традицији, они и данас имају значајних сличности. Након распада СФРЈ, све њене бивше републике које су преузеле поступак судског решавања спорних управних ствари из Закона о управним споровима СФРЈ из 1977. године, осим Босне и Херцеговине, постепено су измениле судску надлежност за решавање управних спорова, као и сам предмет управног спора. Само је у Босни и Херцеговини, односно њеним ентитетима и Брчко дистрикту БиХ, управносудска контрола управе у надлежности редовног судства, уз задржавање уског концепта предмета управног спора. У том смислу, кандидат критички указује на одређена правна решења, уз осврт на европске стандарде, односно принципе судске контроле управе изражене кроз праксу Европског суда за људска права и у препорукама Савета Европе. Закључује се да је потребно извршити целовитије усклађивање босанскохерцеговачког законодавства са општеприхваћеним међународно-правним стандардима у области управносудске контроле управе. У правним системима анализираним у овом делу рада, у погледу уставносудске контроле аката управе, већих одступања нема. Грађани немају непосредан приступ уставном суду у случају незаконитости управних прописа, већ само право иницијативе за покретање поступка за оцену уставности и/или законитости општих аката управе.

У **трећем делу**, кандидат анализира судску контролу правних и материјалних аката управе у праву Републике Србије. У првој глави, излаже се контрола општенормативних аката државне управе и уставносудска контрола управе путем уставне жалбе. Посебна пажња посвећена је судској контроли законитости појединачних аката управе, тј. управном спору. Истиче се да је српски законодавац, пратећи токове савременог упоредно-управног права, следио интенцију проширивања предмета управносудске заштите. Анализирани су обим и интензитет овлашћења Управног суда. У другој глави, кандидат, у кратким цртама, излаже судску контролу материјалних аката управе. Наводе се теоријски ставови и законодавна решења у вези са појмом и класификацијом управних радњи, те могућности правне заштите грађана од незаконитог управног поступања.

У **закључку**, кандидат је настојао да систематски прикаже резултате до којих је дошао у истраживању и да их доведе у везу са постављеним хипотезама.

2. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у научној области

Судска контрола аката које доносе органи државне управе има велики значај у савременим демократским друштвима. За грађане, који су са управом у скоро свакодневном контакту, могућност вршења судске контроле аката управе представља гаранцију заштите њихових права и правних интереса, као и заштите објективне законитости. С друге стране, само постојање могућности судске контроле превентивно делује на управу приликом извршавања послова и задатака и остваривања циљева који се пред њу постављају.

Међутим, имајући у виду значај судске контроле над актима управе, не само у практичном, већ и научно-теоријском смислу, тема докторске дисертације кандидата није била у довољној мери обрађена. На простору Босне и Херцеговине (Републике Српске и Федерације БиХ) нема радова већег обима који се баве проблематиком судске контроле аката управе. Тему управног спора делимично је обрадио Енвер Ајановић у докторској дисертацији „Правна природа управног спора“, одбрањеној на Правном факултету Универзитета у Сарајеву 2008. године. С друге стране, када је у питању Република Србија, објављене су три монографије, од којих две у скорије време: Стојановић, Михаило, „Судска контрола аката управе-Аустрија, Енглеска, Француска, Италија, Савезна Република Немачка, Сједињене Америчке Државе“, Београд, 1963; Јелена Јеринић, „Судска контрола управе“, Београд, 2012. и Вук Цуцић „Управни спор пуне јурисдикције-модел и врсте“, Београд, 2016. Управни спор је био предмет и докторских дисертација, Горана Бранковића „Судска пракса и управни спор“ и Милице Вукићевић-Петковић, „Предмет управног спора“, одбрањених на Правном факултету у Нишу 2012. и 2017. године. Иако су ови радови представљали значајну грађу која је коришћена при истраживању, њима нису обухваћени сви аспекти судске контроле аката управе, а нарочито правни прописи Босне и Херцеговине, који су, пре свега, предмет обраде у докторској дисертацији кандидата. Поред наведених монографија, поједина питања у оквиру судске контроле аката управе, била су предмет анализе и докторске дисертације Катарине Голубовић „Европски стандарди правичности у управном законодавству и пракси“, одбрањене на Правном факултету Универзитета у Београду 2015. године, као и бројних чланака објављених у научним часописима или зборницима радова. Међу значајнијим новијим радовима су: З. Томић, „Управни спор и управно судовање у савременој Србији“, *Зборник радова Правног факултета у Сплиту*, бр. 1/2010; Д. Милков, „Судска контрола управе“, *Управа у условима транзиције*, Будва, 1995; Д. Милков, „О управном спору у Србији“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, бр. 3/2011; П. Димитријевић, „Природа ствари у управном и управносудском поступку“, *Правни живот*, бр. 10/1998; М. Рађеновић, „Предмет управног спора“, *Модерна управа-часопис за управно-правну теорију и праксу*, Бања Лука, бр. 7-8/2012; З. Лончар, „Предмет управног спора“ *Хармонизација српског и мађарског права са правом Европске уније, тематски зборник књ. II*, Нови Сад, 2014; З. Лончар, „Примена европских стандарда у управном спору у Србији“, *Хармонизација српског и мађарског права са правом Европске уније, тематски зборник књ. I*, Правни факултет у Новом Саду, Нови Сад, 2013, итд.

Судска контрола аката управе је обрађивана у правној теорији, али углавном партикуларно, у виду појединих облика контроле, или у оквиру уџбеничке

литературе. Кандидат се одлучио да у докторској дисертацији на целовит начин прикаже управносудску и уставносудску контролу аката управе. Тежиште рада кандидата је на управном спору, као судској контроли управе у ужем смислу.

Допринос докторске дисертације правној науци огледа се у свеобухватној анализи судске контроле правних аката државне управе. Уочена су и анализирана питања која изазивају извесне дилеме, како у правној теорији, тако и у судској пракси. Дата је оцена усклађености домаћег законодавства са европским стандардима у области судске контроле управе и изнети предлози за уређење ове области *de lege ferenda*.

3. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у научној области

Комисија сматра да докторска дисертација под називом „Судска контрола аката државне управе“ кандидата Сање Голијанин представља резултат оригиналног научног рада у области управног права, односно уже јавноправне и теоријскоправне научне области (управноправне научне области). Дисертација садржи све елементе које треба да поседује оригиналан научни истраживачки рад.

Користећи се различитим научним методима, кандидат је аргументовано и систематично извео одговарајуће закључке о проблемима који су предмет истраживања и предложио измене и допуне постојећих законских решења.

У раду је, уз коректност приликом њене употребе, коришћена солидна научноистраживачка грађа. Поред домаће и иностране правне литературе, коришћени су и правни прописи, као и релевантна судска пракса. Стил и језик докторске дисертације су јасни и разумљиви.

4. Преглед остварених резултата рада кандидата у научној области

Кандидат Сања Голијанин је у свом досадашњем раду објавила више радова из уже јавноправне и теоријскоправне научне области, међу којима издвајамо следеће радове, који су у непосредној вези са предметом истраживања дисертације:

- „Предмет управног спора у правном систему Босне и Херцеговине“, *Зборник радова Правног факултета у Нишу* бр. 58/2011, стр. 177-186 [COBISS.SR-ID 514964668]; **М 52**

Кандидат у раду анализира концепт предмета управног спора у законодавству Босне и Херцеговине. Према њеном мишљењу тај концепт је постављен изузетно уско, с обзиром на то да се управни спор може водити само против управног акта. Како у том погледу, Босна и Херцеговина представља изузетак у односу на земље у региону, у раду је дат и упоредни приказ нормативног уређења предмета управног спора у државама бивше СФРЈ, с циљем да се босанскохерцеговачком законодавцу

дају полазне основе при евентуалним изменама и допунама постојећих законских решења.

- „Управни спор пуне јурисдикције у законодавству Републике Српске“, *Зборник радова Правног факултета у Источном Сарајеву* бр. 5/2009, Пале, 2009, стр. 295-306 [COBISS.BH-ID 1282584]; **М 61**

У раду, кандидат излаже две врсте управних спорова: спор о законитости управног акта, односно спор ограничене јурисдикције и спор пуне јурисдикције. Посебно се анализира спор пуне јурисдикције у законодавству Републике Српске, односно настојање законодавца да новим решењима повећа степен обавезности одлучивања у пуној јурисдикцији, нарочито у случају неизвршавања судских пресуда од стране органа управе. На основу анализе релевантне судске праксе, закључује се да нормативна могућност за вођење управног спора пуне јурисдикције није у пракси довољно искоришћена. У вези с тим, кандидат отвара питање увођења специјализованог управног судства у домаћи правни систем чиме би се омогућило учесталије разрешавање управних спорова у пуној јурисдикцији, те излаже могуће моделе организације управног судства у Републици Српској.

- „Судска заштита уставних слобода и права повријеђених појединачним актима или радњама“, у: *Актуелност и значај људских права и слобода*, Зборник радова са научног скупа са међународним учешћем, Правни факултет у Источном Сарајеву уредник: Горан Марковић, Источно Сарајево, 2011, стр. 395-407 [COBISS.BH-ID 2058776]; **М 31**

Судска заштита слобода и права појединаца које су зајемчене Уставом Републике Српске обезбеђена је у посебном судском поступку према правилима Закона о управним споровима. Предмет анализе рада јесте назначени вид судске заштите који има два модалитета: заштита уставних права и слобода повређених појединачним правним актима и заштита уставних права и слобода повређених радњом службеног, односно одговорног лица. Кандидат, с обзиром на чињеницу да се ради о институту који је близак уставном судству, наводи разлоге који су определили законодавца да овај облик судске заштите уставних права и слобода грађана регулише поменути закон и стави у надлежност редовних судова. Поред наведеног, кандидат посебно разматра процесне претпоставке за покретање поступка судске заштите у наведеним случајевима, јер оне, иако наизглед јасне, отварају низ питања, како начелно-теоријске тако и процесно-практичне природе. У закључку, дате су одређене смернице с циљем потпуније и ефикасније правне заштите уставних слобода и права када су те слободе и права повређени појединачним актима органа управе или радњама службених лица.

- „Уставносудска контрола управе путем уставне жалбе са освртом на правни систем Босне и Херцеговине“, рад прихваћен за објављивање у часопису *Гласник права* Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, у бр. 1 за 2019. годину; **М 54**

Уставна жалба представља облик уставносудске контроле управе у случајевима када је предмет уставне жалбе појединачни правни акт управе, тј. управни акт и материјални акт управе, тј. управна радња. У том контексту, кандидат у раду разматра предмет уставне жалбе у појединим правним системима, са посебним освртом на институт апелације који постоји у правном систему Босне и

Херцеговине. Овај институт се изучава, првенствено, кроз анализу прихваћених решења у праву Босне и Херцеговине и досадашње праксе Уставног суда Босне и Херцеговине, и наглашава се да се апелацијом, која има уобичајене карактеристике уставне жалбе, могу оспоравати само судске одлуке. Следствено томе, кандидат излаже могућност контроле уставности аката управе путем овог правног средства.

- „Organization of state administration in Bosnia and Herzegovina“, *Public Law in Bosnia and Herzegovina: Trends and Challenges*, The European Public Law Series, Vol. CXV, European Public Law Organization, Athens, 2015., стр. 305-321 [ISSN: 2308-8648 ISBN 978-618-81949-0-8]; **M 14**

У раду, кандидат излаже основе организационе структуре и главне организационе облике органа и организација управе, према постојећим нормативним решењима у Босни и Херцеговини. Задатак није лак, ако се има у виду сва комплексност државноправног уређења и организације власти ове државе. Поред тога, организациону структуру управе карактерише динамичност у развоју њених организационих облика, па би свака статичност у разматрању питања организације управе, с било којег аспекта, била погрешна.

Управни апарат Босне и Херцеговине чине органи управе и управне организације основане на државном нивоу, ентитетском нивоу (Република Српска и Федерација БиХ) и кантоналном нивоу (у Федерацији БиХ), укључујући и локални ниво (општине, односно градове). Начелно, у оквиру опште „номенклатуре“ органа управе и управних организација могу се разликовати: министарства, управе, заводи, дирекције, секретаријати, агенције итд. Кандидат је настојао да, применом позитивно-правног метода, укаже на изузетну сложеност управног система Босне и Херцеговине, што има за последицу његову неефикасност, нерационалност и неекономичност.

- „Начело обавезности судских пресуда донесених у управном спору“, *Зборник Правног факултета Универзитета у Источно Сарајеву* бр. 4/2008, Источно Сарајево, 2008, стр. 295-308 [COBISS.BH-ID 874776]; **M 61**

Кандидат у раду наглашава значај начела обавезности судских пресуда које се доносе у управно-судском поступку, које представља једно од основних начела на којима се темељи институт управног спора. Наведено начело подразумева да су органи управе дужни да се, након поништаја управног акта од стране суда у управном спору, приликом поновног одлучивања о управној ствари, придржавају правног схватања суда заузетог у пресуди и/или примедбама суда у погледу поступка. Кандидат наглашава да, у случају када судске пресуде не би биле обавезне, судска контрола законитости управних аката не би имала много практичног значаја, јер не би постојале гаранције да ће органи управе поступати по правном схватању и примедбама суда. Такође, кандидат примећује да значај начела обавезности пресуда донесених у управном спору лежи у обезбеђивању јединства праксе у тумачењу и примени закона и других прописа.

5. Оцена испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Комисија сматра да докторска дисертација кандидата Сање Голијанин, под називом „Судска контрола аката државне управе“, испуњава све захтеве у погледу обима и квалитета рада у односу на пријављену и одобрену тему. Коришћена је одговарајућа методологија, примерена научно-истраживачком раду. Структура докторске дисертације је у складу са пријављеном темом, као и литература коју је кандидат користио приликом израде дисертације. Садржина дисертације је логички и методолошки повезана у јединствену целину са јасним ставовима и закључцима.

Ширина теме је утицала да фокус истраживања буде усмерен на судску контролу управе у ужем смислу, тј. на управни спор. Може се констатовати да други облици (посредне) судске контроле управе нису у довољној мери истражени, односно да поједина питања у оквиру ове проблематике нису довољно дубоко обрађена.

6. Научни резултати докторске дисертације

На основу свеобухватне анализе сложеног предмета докторске дисертације, кандидат је дошао до научних резултата значајних за Управно право као научну дисциплину, али и као грану права. Изложићемо неке од научних резултата до којих је кандидат дошао у свом раду.

Кандидат истиче да се, начелно, у европском законодавству може уочити извесна разноликост у области судске контроле законитости аката управе. Ипак, иза те различитости стоје заједничка исходишта и ограничен број организационих модела. Два циља управно-судске контроле управе су: заштита субјективних права и правних интереса грађана и заштита објективне законитости, у корелацији су са два различита концепта управног судовања – као дела правосудног система или управног одлучивања.

Након анализе управног спора у одабраним законодавствима, са становишта предмета спора, ширине контроле и обима судских овлашћења, кандидат уочава тенденцију ширења предмета управног спора, што имплицира ширу судску контролу аката управе, те афирмацију управног спора пуне јурисдикције. Приметна је и општа тенденција европеизације те контроле услед растућег утицаја Европског суда за људска права.

Посебно се апострофира, да су све државе бивше СФРЈ, осим Босне и Херцеговине, измениле предмет управног спора у смислу његовог проширивања и уједно усаглашавања са европским стандардима у области судске контроле управе, као и надлежност судова за њихово решавање. У том контексту, кандидат критички анализира право управног спора у Босни и Херцеговини, пре свега, у Републици Српској, и залаже се за његову доградњу и осавремењивање. Такође, аргументовано указује на потребу организационе реформе правосуђа у Босни и Херцеговини, у смислу оснивања посебних управних судова у чијој надлежности би било решавање управних спорова. Закључује да ефикасној и квалитетној управносудској заштити права и правних интереса грађана, као и начелу правне сигурности, не погодује постојећи, недовршен и неусклађен правни оквир, који доводи до појаве

дискриминације у приступу правди на територији Босне и Херцеговине. Извршити „унутрашњу“ хармонизацију законских решења, уз потпуније усаглашавање са европским стандардима и праксом у тој области, неопходни су у циљу подизања квалитета заштите права грађана и заштите опште законитости.

Кандидат наводи да појединци немају непосредан приступ суду у случају када су њихова права и правни интереси непосредно повређени општим актима управе, тј. управним прописима, с обзиром да не могу покренути поступак за оцену њихове усклађености са уставом и законима, већ само поднети иницијативу. У том смислу, разматра могућност преношења надлежности за оцену законитости појединих општих аката управе на судове надлежне за решавање управних спорова. Притом, истиче да је потребно имати у виду специфичност државног уређења и друштвених прилика, као и постојећу поделу надлежности у Босни и Херцеговини, што може представљати кључни проблем и главну препреку за реформу било које врсте.

7. Примењивост и корисност резултата у теорији и пракси

Докторска дисертација кандидата представља свеобухватну студију о судској контроли аката државне управе и може бити солидна основа и полазиште за даља доктринарна истраживања. У раду су презентована многобројна схватања еминентних страних и домаћих теоретичара управног и уставног права и приказана упоредноправна и домаћа законска решења, што може да допринесе даљим теоријским достигнућима у области судске контроле управе.

Резултати истраживања до којих је кандидат дошао у свом раду могу бити од користи и за правну праксу. Кандидат је, на основу анализе и синтезе аргументованих теоријских схватања, као и упоредноправних и домаћих правних решења, предложио одговарајуће измене и допуне домаћег законодавства, како због унутрашње хармонизације правних решења, тако и усаглашавања са европским стандардима у области судске контроле управе. Практична корисност рада огледа се и у подизању свести грађана о значају судске контроле управе и могућностима њихове правне заштите.

8. Начин презентовања резултата научној јавности

Резултати докторске дисертације биће презентовани научној и стручној јавности путем саопштавања реферата на научним и стручним скуповима у Босни и Херцеговини и Републици Србији, али и у осталим државама у окружењу. Такође, резултати ће бити саопштени и објављивањем научних радова у домаћим и иностраним научним часописима и зборницима. Делови садржаја докторске дисертације могу бити коришћени и у процесу едукације студената.

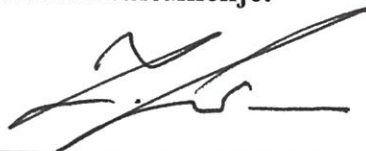
III ЗАКЉУЧНА ОЦЕНА КОМИСИЈЕ

Комисија је једногласна у оцени да је докторска дисертација кандидата **Сање Голијанин** под називом „Судска контрола аката државне управе“ подобна за јавну одбрану и да је добила позитиван Извештај о провери на плагијаризам.

IV ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу извршене анализе и оцене рада, Комисија сматра да докторска дисертација под називом „Судска контрола аката државне управе“ кандидата Сање Голијанин испуњава све услове за јавну одбрану и предлаже Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Крагујевцу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу да прихвати овај извештај и одобри јавну одбрану докторске дисертације.

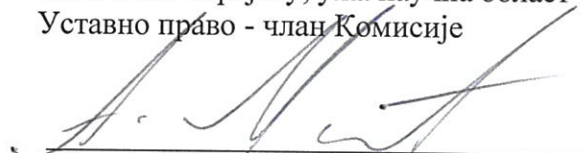
Чланови Комисије:

1. Др Зоран Лончар, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у
Новом Саду, ужа јавноправна
научна област - председник Комисије

2. Др Горан Марковић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у
Источном Сарајеву, ужа научна област
Уставно право - члан Комисије

3. Др Александар Мартиновић, доцент
Правног факултета Универзитета у
Новом Саду, ужа јавноправна
научна област - члан Комисије